

Maarten KOCH

Priester en Chilivriend

Stabroekenaar Maarten KOCH, pastoor in Borgerhout, was een kwarteeuw lang actief als priester-in-zending in Chili. Elk jaar keert hij er terug om 'zijn' mensen te bezoeken en mee te draaien in de projecten die hij mee uit de grond stampte. Hij was in Chili toen het land eind februari zwaar werd getroffen door een aardbeving en een tsunami. Terug in België, is hij nog altijd niet bekomen van de schok.

'Tegenover zoveel leed voel ik me een onnutte knecht'

Ilse VAN HALST

Maarten KOCH is al ruim een maand terug in het land, maar terugblikken op wat hij meemaakte tijdens en na de aardbeving in zijn geliefde Chili valt hem nog steeds moeilijk. „Het was een verschrikkelijke beving met een kracht van 8,8 op de schaal van Richter. Ze duurde wel tweeënhalve minuut. Er leek geen einde aan te komen. Nadien was het alsof de stad was platgebombardeerd. Overal zag ik dood, vernieling, puin. Ik voel me nog steeds machteloos.”

–U had net bezoekers uit Vlaanderen op het vliegtuig huiswaarts gezet, toen Chili dooreen geschud werd. Wat kwamen zij doen?

Drie weken lang leefden ze in Talca, op zo'n 260 kilometer van de hoofdstad Santiago, mee met de wijnboeren en onze parochianen. Ze logeerden in het gastenverblijf Betalpu, dat ik samen met vier collega's in 1996 oprichtte, na twaalf jaar arbeid in Pudahuel. In die volkse parochie in Santiago ontving ik wekelijks mensen die een luisterend oor nodig hadden. Het werd al snel mijn drukste werkdag. Zo groeide het idee van een gastenverblijf, waar mensen die op de tippen van hun tenen lopen, tot rust kunnen komen.

Al doende ontdekten we dat de boeren in de regio amper wat verdienden met hun sla en tomaten, omdat de markt werd overspoeld door groothandelaars. We spoorden de boeren aan een wijncoöperatie op te richten en stapten er zelf mee in. Hun wijn wordt onder meer verkocht in de Oxfam-Wereldwinkels bij ons. De opbrengst gaat rechtstreeks naar de boeren. Zo hoeven ze niet langer te overleven, maar kunnen ze op een menswaardige manier leven. Daarnaast financieren we de studies van jongeren uit de parochie. We sporen hen aan een sociaal beroep te kiezen, vragen hen een dag per week terug te keren naar hun wijk en er gratis te werken voor hun volk.

–Deelden uw projecten in de klappen?

De schade is enorm. Het epicentrum van de beving lag vlak bij Talca. Amper een op de drie huizen staat nog overeind, achttien ziekenhuizen zijn vernield, bruggen en wegen zijn weggevaagd, scholen liggen in puin. Ik zag ook veel menselijk leed, moest bekenden begraven. En inderdaad, ook onze projecten werden getroffen. Gelukkig is ons gastenverblijf opgetrokken in hout, wat meegeeft, zodat de buitenstructuur overeind bleef. De badkamers en binnen-

Maarten Koch maakt zich zorgen om zijn geliefde Chileenen, slachtoffers van een krachtige aardbeving. © Frank Bahnmueller

muren liepen echter veel schade op. Ook onze wijnboeren leden verlies. Een silo met 80.000 liter reeds aan Fair Trade Engeland verkochte wijn is letterlijk weggevloeid in de grond. Dat was het volledige werkkapitaal van de boeren. Hoe moeten ze nu verder? Dit is de stille miserie die je niet te zien krijgt op de televisie.

Inmiddels is het regenseizoen begonnen. De nachten zijn nu koud, maar velen slapen nog op straat. Ook ik sliep na de beving onder de sterren. Voortdurend werden we opgeschrikt door zeer zware naschokken. Nu nog schiet ik 's nachts soms wakker en duurt het een poosje alvorens ik beseft dat ik veilig en wel in mijn bed thuis lig. Ik kan het moeilijk bevatten. Donderdag vierden we nog samen, vrijdag was alles weggevaagd. Het is een Goede-Vrijdag-ervaring die nog lang zal natrillen.

–Maar na Goede Vrijdag komt Pasen?

Nog nooit beleefde ik zo'n paaservaring. Ongelooflijk wat een kracht het Chileense volk heeft! Hun drang om een nieuw Chili op te bouwen, maakt me stil. „Je mag nooit de hoop verliezen. Zonder hoop is er geen leven meer mogelijk”, staken zij mij een

hart onder de riem. Ze waren zo goed als alles kwijt, maar gaven mij hoop. Het was ontroerend en levengevend, een heus verrijzenisgevoel. Dat mogen meemaken, geeft me een onmetelijk warm gevoel van binnen. Net als de solidariteit die in ons land spontaan op gang kwam.

„Als je de hoop verliest, is er geen leven meer”

–Intussen wachten u andere uitdagingen als pastoor in Borgerhout?

Vijf jaar geleden keerde ik terug uit Talca, omdat ik me voor mijn pensioen nog enkele jaren wilde engageren in mijn eigen bisdom. Ik meen dat we als Kerk nog altijd onvoldoende aanwezig zijn in de kansarme buurten in Antwerpen. Voor mijn vertrek naar Latijns-Amerika werkte ik daaraan in de Seefhoek, nu doe ik dat als pastoor van Sint-Anna en Sint-Jan-Evangelist in Borgerhout.

We moeten meer werk maken van een aanwezigheidspastoraat bij 'kamer mensen', ouderen die niet meer buiten komen, jongeren die niet weten van welk hout pijlen maken, migranten die nog steeds niet geïntegreerd zijn. In Borgerhout zijn de kerken leeg, de mensen hebben bijna geen band met de parochie, het verenigingsleven is zo goed als uitgedoofd. Hoe kunnen we in deze kansarme buurt parochie zijn? Hoe kunnen we hier iets aan de gang brengen, zodat alle bewoners samenleven in plaats van in hun schulp te kruipen?

–Keert u nog terug naar Chili?

Ik voel me de onnutte knecht uit het Lucasevangelie. Wat kan ik doen voor mijn mensen in Chili? Eind dit jaar reis ik naar Talca. Nog voor de beving sprak ik met mijn bisschop, mgr. Bonny, over mijn droom om terug te keren naar Chili na mijn pensioen. „Waar je hart ligt,” antwoordde hij, „daar moet je zijn.” En mijn hart ligt ginds.

Giften met fiscaal attest op rekening 000-0173311-69 van Proma vzw, Vorstlaan 199, 1160 Brussel 16, met vermelding „Maarten Koch project 637044”.